

МІСЦЕ І РОЛЬ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

Количева А. О., студентка групи Б 5/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Сучасний світ надзвичайно складний і динамічний, так як визначальним для цього процесу є посилення глобалізації, збільшення взаємодії економічних, політичних, соціальних, культурних, правових та інших факторів. Під терміном “глобалізація” розуміється взаємозв'язок процесів інтернаціоналізації економіки, розвитку єдиної системи світового порядку, зміни й ослаблення функцій національної держави, активізації діяльності транснаціональних недержавних утворень як нових політичних акторів, формування спільної системи цінностей і принципів міжгрупових відносин.

Під глобалізацією слід розуміти поступове перетворення світового простору в єдину зону, в якій безперешкодно переміщуються капітали, товари, послуги, вільно поширюються ідеї і пересуваються їх носії, стимулюючи розвиток сучасних інститутів та шліфуючи механізми їхньої взаємодії. Дати чітке і єдине визначення глобалізації складно, різні питання цього процесу є предметом вивчення багатьох наук, кожна з яких має свій науковий дискурс. Крім того, необхідно прийняти до уваги, що глобалізація є історичним процесом, що розвивається протягом сторіч, і цей процес ще незавершений. Поняття глобалізації ширше, чим поняття інтеграції. Якщо інтеграція означає зближення політичної, економічної, правової, духовно-культурної систем декількох держав і регіонів в процесі традиційної міждержавної співпраці, глобалізація передбачає всеохоплюючий процес взаємодії і взаємовпливу практично всіх держав світу, хоча справа не тільки в об'ємі, але і в якості, формах і змісті такого взаємовпливу. Уявляється, що глобалізація має високий ступінь і глибину взаємопроникнення норм, ідей, правил співпраці, конкретних стандартів спілкування, проте можлива лише на високому рівні розвитку цивілізації, так як формує спільні цілі і довготермінові інтереси людства на основі усвідомлення єдності світу перед зростаючою загрозою його виживання. Оцінюючи буття української людини у сучасному глобалізованому світі, необхідно враховувати різні фактори, виходячи також із перспективи. Неухильна реалізація курсу на інтеграцію до Європейського Союзу забезпечуватиме гарантії верховенства права, плюралістичної демократії, дотримання прав людини, розвиток в Україні громадянського суспільства, побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Домінантою глобалізаційних економічних перетворень сучасного українського суспільства має стати широкомасштабна, всеохоплююча модернізація всіх сфер суспільно-економічного життя як консолідуюча

основа розбудови незалежної, суверенної держави, в якій гармонійно поєднуються інтереси громадян українського суспільства та світової спільноти. Місце й роль України в глобалізаційних процесах залежить від багатьох факторів, серед яких визначальними є її природно-ресурсний і людський потенціали, рівень економічного і науково-технологічного розвитку, напрямок спеціалізації (в регіональному і світовому масштабі), стан інституціональної системи та зовнішньоекономічної інфраструктури. Повноцінна участь України у глобалізаційних світогосподарських процесах стане можливою лише за умови якісного вдосконалення всіх складових, що визначають становище країни у світовій економіці і міжнародних економічних відносинах, зокрема в євроінтеграційних процесах, у виборі оптимальної моделі взаємодії економіки України зі світовим господарством.

Хоча Україна є європейською державою (центральноевропейський регіон), вона має певне коло інтересів поза межами регіону. Відомий політолог М. Михальченко підкреслює, що просування України в головному напрямку, тобто інтеграції з центральною та західною Європою, – шлях складний, але перспективний, який вимагає великих зусиль влади та народу, перебудови свідомості й способу життя людей, забезпечення умов розвитку відповідальності та свободи особистості, демократизації держави й модернізації політичної системи суспільства та економіки [1]. Для України привабливою є європейська модель мислення як підґрунтя для узгодження інтересів країн з різним рівнем соціально-економічного розвитку та різними типами культури. Українська політика стосовно держав західної Європи та європейських інституцій повинна стати більш інституційно-структурованою, щоб бути цілеспрямованою та ефективною. Саме орієнтація на передові європейські держави та інституції, використання європейської моделі розвитку суспільства дають Україні шанс увійти до кола розвинутих держав світу. У зв'язку з адаптацією України до європейських реалій, перетворення інтеграції на потужний генератор системних змін у державі необхідно досягти сумісності цінностей, норм і принципів внутрішнього політичного та соціального життя України з нормами і принципами євро спільноти [2].

В умовах світової глобалізації досягнути високого рівня життя неможливо без забезпечення інтеграційних процесів із світовою спільнотою. При цьому інтеграційні зусилля слід спрямовувати до більш досконалих соціальних і технологічних систем, тому членство України в ЄС стає необхідною умовою для подальшого високого рівня розвитку держави та громадянського суспільства. Багато буттєвих проблем неможливо адекватно оцінити і вивчити на рівні окремої країни та її міжнародних відносин з іншими країнами. Їх потрібно формулювати з погляду глобальних процесів в контексті соціально-культурної антропології. Глобальні сили (під якими розуміють транснаціональні організації, інші глобальні економічні утворення, глобальну культуру або різні ідеології глобалізації) стають настільки сильними, що ставиться під питання подальше існування окремих національних держав.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глобалізація / Википедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki/Глобалізація>.
2. Онищенко В.В. Феноменологія глобалізації / В.В. Онищенко // Економічна теорія. – 2015. – № 2. – С. 33-37.
3. Вплив та наслідки світової глобалізації для економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : /Economics/15_107590.doc.htm.
4. Дахно І. І. Міжнародна економіка: [навч. посіб.] / І. І. Дахно; 2-ге вид., випр. і доп. – К.: МАУП, 2006. – 248 с.
5. Фурса О. О. Україна і глобалізація: проблеми і тенденції / О. О. Фурса [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intkonf.org/fursa-oo-ukrayina-i-globalizatsiya-problemi-tatendentsiyi>.

УДК 658.115.31

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ МОНОПОЛІЇ

Форносова Т. В., студентка групи Б 1/1

Науковий керівник – канд. екон. наук, доцент Довгаль О. В.

Миколаївський національний аграрний університет

Монополія – це окремі крупні підприємства чи їх об'єднання, господарські товариства, які виробляють значну кількість продукції певного виду і таким чином займають монопольне становище на ринку. Тобто, мають виключне право на виробництво і продаж, впливаючи на процес ціноутворення і отримуючи більш високі прибутки. У світовій же практиці монополією вважається зосередження в одних руках 30% ринку. Таке домінування дає змогу підприємцю самостійно, або разом з іншими підприємцями обмежувати конкуренцію на ринку певного товару [1].

Взагалі монопольного становища бажають досягти кожен підприємець чи підприємство. Це дозволило б їм уникнути цілого ряду проблем та небезпек, пов'язаних з конкуренцією, зайняти привілейовану позицію на ринку.

Тож, розглянемо умови виникнення монополії:

- відсутність досконалих замінників та можливості вільного входу на ринок;
- існування державних ліцензій;
- контроль монополістом джерел необхідної сировини чи інших спеціальних товарів;
- концентрація виробництва.

Ще одним поширеним шляхом досягнення монопольного становища є об'єднання кількох великих фірм, тобто централізація.

Централізація – це збільшення розмірів капіталу внаслідок злиття раніше самостійних капіталів. Типовим прикладом такого об'єднання можуть слугувати акціонерні компанії [2].